

Mládě bizona připomíná krutý osud se šťastnějším koncem

Po několikaleté přestávce se opět v Zoo Brno narodil bizon (Bison bison). Tento druh turovitého sudokopytníka ze Severní Ameriky chová zahrada již od svého založení, poslední přestávka v rozmnožování byla vynucena sestavením nové chovné skupiny. Ke třem samicím, které se narodily v Brně – starší v roce 1983 a dvě mladší v roce 2001 – jsme přidali mladého samce (ročník 2002), pocházejícího ze Zoo Praha. Hned zkraje své pohlavní dospělosti dokázal svou potenci, když oplodnil jednu z mladších samic. Mládě se narodilo 11. června a vzhledem k jeho útlému věku zatím neznáme jeho pohlaví. Porodní váha bizonů se pohybuje kolem 30 kg, dospělý samec může vážit až 900 kg.

Bizoni dříve obývali rozsáhlé prérijní oblasti od Kanady po Mexiko. Jsou to typičtí spásáči travních porostů, důležití pro udržování prérijních ekosystémů. Existuje však i poddruh (Bison b. athabascae) žijící v lesích a živící se listím a výhonky stromů a keřů. Prérijní bizoni migrovali dvakrát ročně stovky kilometrů za vydatnější pastvou: na jaře na sever a na podzim na jih. Blížící se stádo, které se skládalo ze statisíců jedinců, avizovalo dunění kopyt a oblaka prachu. V předkolumbovském období žilo na naší planetě podle odhadů 30 až 60 milionů bizonů. Pro Indiány byli vším: zdrojem potravy i materiálu na oděvy a příbytky. Bílí osadníci začali bizony střílet pro obchod, nebo jen pro zábavu. V polovině 19. století americká vláda iniciovala masové vybíjení bizonů, jejichž těla se ani nijak nevyužívala. Jediným důvodem masakru bylo vyhladovění prérijních Indiánů a následný snadný zisk jejich půdy. V roce 1890 klesl počet bizonů pod hranici 1000 kusů a druh se ocitl před vyhubením. V roce 1905 konečně vznikla Americká společnost na ochranu bizonů a dnes jich žije v četných severoamerických rezervacích asi 100 000. Dokonce dochází k migracím z Kanady asi 250 km na jih do USA a zpět. Lesní poddruh je však stále zapsán v Červeném seznamu jako ohrožený.

Podobný vzhled, způsob života i osud má příbuzný evropský druh zubr (Bison bonasus). Kdysi obýval lesy celé Evropy, na Kavkaze žil poddruh Bison b. caucasicus. Přeměnou lesů na kulturní krajinu zmizel z většiny kontinentu již ve středověku a zůstal jen v pralesích východní Evropy. Posledního volně žijícího zubra zastřelil lesník Szakowicz 9. 2. 1921 v Bělověži. V té době žilo v oborách a zoo 56 zubrů, kteří se stali základem dnešní populace. V roce 1956 byli zubři znovu vysazeni do volné přírody – do rezervace v Bělověžském pralesi.

Kavkazský poddruh se nepodařilo zachránit. V roce 1924 byla sice zřízena rezervace pro zbývající asi 50 kusů, bylo ale pozdě. Poslední kavkazský zubr uhynul roku 1927.

Výstava podmořské fotografie

Zoo Brno a manželé Jeglíkovi uspořádali ve sklepení Stálé akvariální výstavy na Radnické 6 novou expozici, která vystřídala úspěšnou výstavu mušlí Poklady moří a oceánů. Nová fotografická výstava nazvaná Život korálového útesu – Nussa tengara potrvá od 16. 6. 2005 do konce roku. Autory 62 snímků o rozměru 25x38 cm jsou Monika a Milan Jeglíkovi z Brna. Záběry pořízené většinou pod mořskou hladinou vznikly v letech 2002 až 2004 v Indonésii a zobrazují faunu Indopacifiku, druhově nejbohatšího mořského prostředí na světě, kde se stýkají vody Indického a Tichého oceánu.

Indopacifik oplývá tisíci ostrovů a osamělých útesů, omývaných miliony kilometrů krychlových vody, v níž se druhy z obou oceánů prolínají. Najdeme tam prosvícené korálové mělčiny, podmořské jeskyně, narazíme na silné mořské proudy, spatříme vodu křišťálově čistou, ale i bohatou na plankton. Setkat se můžeme se čtyřmetrovými žraloky kladivouny, rejnoky manta, měsíčníky svítivými či velrybami...

Také indonéská suchozemská fauna je nanejvýš pestrá. Indonésie tvoří na pět tisíc kilometrů dlouhý ostrovní most mezi Asií a Austrálií, který se stal křížovatkou rostlin a živočichů tří velkých přírodních oblastí: asijské, australské a tichomořské. Předěl mezi těmito zónami se nazývá Wallacea. Přesně jej vymezit nelze, prochází například mezi ostrovy Flores a Lombok. Této velké přírodní laboratoři má být v budoucnu v Zoo Brno věnován jeden z jejích expozičních souborů. Ponese stejné jméno: Wallacea.

E. Stuchlík